



Wieloletni program współpracy Miasta Opola z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami na lata 2022-2024

Organizacje pozarządowe, zwane też „III sektorem” lub „Trzecim sektorem”, „sektorem pozarządowym” albo „NGO” (ang. non-governmental organization) to podmioty sformalizowane, działające na rzecz społeczeństwa (działania w interesie publicznym) i nie działające w celu osiągnięcia zysku (non profit). W istocie stanowią kluczowy element społeczeństwa obywatelskiego, działający niezależnie od sektora publicznego i gospodarczego. To właśnie sektor pozarządowy najszybciej dostrzega potrzeby obywateli i dąży do ich zaspokajania. Skupia bowiem zaangażowanych społeczników, dla których najważniejsze jest działanie na rzecz potrzebujących, a nie wynagrodzenie. Organizacje pozarządowe integrują zatem tych wszystkich społeczników, którzy chcą pomagać innym, tym samym mieć wpływ na poprawę rzeczywistości, w której przyszło im działać.

Wieloletni Program współpracy to długofalowe projektowanie współpracy między władzami Miasta Opola a organizacjami pozarządowymi, które jest nie tylko przejawem troski o społeczność opolską i rozwój dialogu, ale również warunkiem koniecznym do wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju Miasta Opola. Dlatego władze Miasta Opola kładą szczególny nacisk na tę współpracę, tworząc - właśnie we współpracy z opolskimi organizacjami pozarządowymi - niniejszy Program.

Działania prowadzone w obszarze pożytku publicznego są skuteczne, jeżeli władze Miasta ściśle współpracują z sektorem pozarządowym i obie strony tej współpracy są otwarte na partnerstwo, na innowację i na poszanowanie wzajemnej suwerenności. W poszanowaniu tych właśnie zasad i w trosce o dynamiczny rozwój tej współpracy powstaje w Opolu trzeci już Wieloletni program współpracy Miasta Opola z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami na lata 2022 – 2024.

Na podstawie prowadzonej przez Prezydenta Miasta Opola ewidencji stowarzyszeń i fundacji zaobserwowano rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Na dzień 31 sierpnia 2021 r. w Ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Opola zarejestrowanych było 767 organizacji, z tego: 532 stowarzyszeń posiadających osobowość prawną, 38 stowarzyszeń zwykłych, 223 fundacji, a także 51 klubów sportowych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz 45 uczniowskich klubów sportowych. Część organizacji uzyskała status organizacji pożytku publicznego. W 2020 r. w Opolu działało 85 organizacji pożytku publicznego.

Wieloletni program współpracy określa kierunki i zasady rozwoju współpracy na lata 2022-2024 Miasta z opolskim sektorem pozarządowym, podejmowanej na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Opolu.

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§1. Ilekroć w niniejszym Programie jest mowa o:

- 1) **Dostępności PLUS** – należy przez to rozumieć dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną osiąganą m.in. w ramach likwidacji barier, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia;
- 2) **ustawie** - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.);
- 3) **konkursie** - należy przez to rozumieć otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy;
- 4) **Mieście** - należy przez to rozumieć Miasto Opole;
- 5) **organizacjach pozarządowych** - należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 6) **Prezydencie** - należy przez to rozumieć Prezydenta Miasta Opola;
- 7) **Programie** - należy przez to rozumieć Wieloletni program współpracy Miasta Opola z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami na lata 2019-2021;
- 8) **rocznym programie** - należy przez to rozumieć jednoroczny Program współpracy Miasta Opola z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami;
- 9) **Radzie** – należy przez to rozumieć Radę Miasta Opola;
- 10) **Standardy Dostępności PLUS** – minimalne wymagania w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej lub dostęp alternatywny, uniwersalne projektowanie oraz racjonalne usprawnienia;
- 11) **Urzędzie** – należy przez to rozumieć Urząd Miasta Opola.

§2. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach:

- 1) **pomocniczości** (subsydiarności) - Miasto podejmuje działania na rzecz organizacji pozarządowych i wspiera ich działalność w zakresie niezbędnym dla podniesienia efektywności działań na rzecz mieszkańców Opola, nie wyręczając jednak tych organizacji i nie ograniczając ich samodzielności;
- 2) **suwerenności stron** - gwarancja zachowania niezależności Miasta i organizacji pozarządowych, ich równość i autonomia w granicach przyznanych przez obowiązujące prawo. Strony mają prawo do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i realizacji zadań publicznych;

- 3) **partnerstwa** - podstawą podejmowanych działań związanych z definiowaniem i rozwiązywaniem problemów społecznych, wykonywaniem zadań publicznych oraz pozostałych procesów związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych jest współpraca Miasta i organizacji pozarządowych oparta na wzajemnym szacunku i uznaniu równorzędności stron;
- 4) **efektywności** - określenie przez Miasto i organizacje pozarządowe należytego sposobu osiągania zakładanych celów i konieczności ich realizacji oraz dążenie do osiągania jak najlepszych efektów w zakresie wzajemnej współpracy oraz optymalizacji kosztów z tym związanych, uwzględniając standardy Dostępności Plus;
- 5) **uczciwej konkurencji** - wszystkie podejmowane przez Miasto oraz organizacje pozarządowe działania przy realizacji zadań publicznych w obszarze pożytku publicznego powinny opierać się na równych dla stron i obiektywnych kryteriach, zasadach oraz w sposób nie budzący wątpliwości, co do przejrzystości działań i procedur;
- 6) **jawności** - zachowanie przejrzystości i jawności w podejmowanych działaniach oraz przekazywanie pełnej i prawdziwej informacji o działaniach, które są istotne z punktu widzenia wspólnej realizacji zadań publicznych na rzecz Miasta i jego mieszkańców;
- 7) **równości szans** - poprzez włączanie osób ze szczególnymi potrzebami do wszystkich sfer życia publicznego na równych prawach oraz promowanie zadań publicznych realizowanych zgodnie ze standardami Dostępności PLUS.

Rozdział 2

Cele Programu

§ 3. Celem głównym Programu jest rozwój aktywności obywatelskiej opartej na dialogu społecznym, respektowaniu równych praw i aktywizowaniu grup zagrożonych wykluceniem społecznym, w oparciu o potencjał i zasoby organizacji pozarządowych, działających na rzecz mieszkańców Miasta Opola. Cel główny jest realizowany poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

- 1) budowanie sieci współpracy organizacji pozarządowych w Opolu;
- 2) uruchomienie wewnątrzsektorowych i międzysektorowych partnerstw branżowych;
- 3) budowanie zaufania i partnerstwa poprzez integrację wewnątrz i międzysektorową;
- 4) propagowanie idei integracji opolskich NGO oraz wzmacnianie procesu federalizacji opolskich NGO;
- 5) organizowanie tematycznych spotkań, wydarzeń, debat o społecznych wyzwaniach Opola z udziałem w szczególności organizacji pozarządowych oraz kluczowych dla danego obszaru przedstawicieli Urzędu, władz lokalnych, jednostek pomocniczych i grup inicjatywnych;

- 6) zwiększenie świadomości wśród przedstawicieli Urzędu, władz lokalnych, jednostek pomocniczych na temat zasad i form współpracy międzysektorowej;
- 7) wzmacniania i profesjonalizacja podmiotów konsultacyjnych i opiniodawczych działających na rzecz współpracy Miasta Opola z sektorem obywatelskim;
- 8) realizacja zadań publicznych w oparciu o przyjęte zasady współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem standardów Dostępności PLUS;
- 9) realizacja Strategii Rozwoju Opola oraz programów sektorowych przyjętych przez Radę i obowiązujących w czasie funkcjonowania Programu;
- 10) wspieranie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków pomocowych na realizację ich zadań statutowych;
- 11) wzmacnianie pozycji organizacji pozarządowych i zapewnienie tym organizacjom pozarządowym równych szans oraz zwiększenie ich konkurencyjności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań na rzecz mieszkańców Opola;
- 12) zwiększanie udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w aktywnym kreowaniu polityki Miasta;
- 13) wsparcie prawne i organizacyjne sektora pozarządowego;
- 14) upowszechnianie roli i znaczenia podmiotów konsultacyjnych i opiniodawczych funkcjonujących w Opolu;
- 15) profesjonalizacja pośrednictwa pracy wolontariackiej w Opolu;
- 16) współpraca międzysektorowa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
- 17) upowszechnianie w procedurach zamówień publicznych klauzul społecznych.

Rozdział 3

Zakres przedmiotowy i okres realizacji Programu

§ 4. 1. Zakres przedmiotowy Programu obejmuje wspólną realizację zadań publicznych, w szczególności zadań pożytku publicznego oraz zadań własnych Miasta.

2. Zakres przedmiotowy obejmuje ponadto:

- 1) wspólne określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania;
- 2) zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w kierunku zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych;
- 3) budowanie kapitału społecznego Miasta w celu rozwiązywania ważnych problemów społecznych;
- 4) promocję Opola jako miasta otwartego na inicjatywy społeczności lokalnej.

3. Realizacja Programu uwzględnia założenia Strategii Rozwoju Miasta oraz wszystkich programów sektorowych przyjętych przez Radę i obowiązujących w czasie funkcjonowania Programu.

§ 5. Program będzie realizowany w latach 2022-2024.

Rozdział 4

Formy współpracy oraz sposoby realizacji Programu

§ 6. 1. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi odbywać się będzie w formie finansowej i pozafinansowej.

2. Współpraca finansowa może odbywać się w następujący sposób:

- 1) powierzanie lub wspieranie realizacji zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji w ramach umów jednorocznych i wieloletnich;
- 2) zlecanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym (operator projektu), które zlecą wykonanie całości tego zadania realizatorom projektów, na zasadach i w trybie określonym w ofercie konkursowej oraz w umowie z operatorem projektu (regranting);
- 3) udzielanie organizacjom pozarządowym dotacji na zadania inne niż określone w ustawie zgodnie z art. 221 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2021, poz. 305 z późn. zm.);
- 4) przyznawanie stypendiów, wyróżnień i nagród;
- 5) oddawanie organizacjom pozarządowym w najem i użyczenie lokali użytkowych, należących do Miasta w celu prowadzenia lub rozwijania ich działalności statutowej;
- 6) zakup usług w trybie zamówień publicznych z jednoczesnym wykorzystaniem klauzul społecznych.

3. Współpraca pozafinansowa może odbywać się w szczególności w następujący sposób:

- 1) wzajemne i wszechstronne informowanie się o kierunkach podejmowanych i realizowanych działań;
- 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych, w szczególności w dziedzinach dotyczących ich działalności statutowej;
- 3) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym;
- 4) wsparcie doradcze i konsultacyjne Opolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
- 5) promowanie działalności organizacji pozarządowych;
- 6) udzielanie organizacjom pozarządowym wsparcia organizacyjnego, merytorycznego, a także szkoleniowego;
- 7) stała aktualizacja bazy danych teleadresowych organizacji pozarządowych;

- 8) obejmowanie patronatem honorowym Prezydenta inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe;
- 9) przekazywanie organizacjom pozarządowym materiałów promocyjnych na zasadach obowiązujących w Urzędzie;
- 10) organizacja szkoleń, konferencji, warsztatów, debat oraz konsultacji z ekspertami, a także prowadzenie doradztwa w zakresie funkcjonowania organizacji pozarządowych;
- 11) współorganizacja przedsięwzięć z organizacjami pozarządowymi na rzecz mieszkańców Opola;
- 12) udostępnianie, w miarę możliwości organizacyjnych, pomieszczeń oraz znajdującego się w nich wyposażenia i urządzeń na działania podejmowane przez organizacje pozarządowe;
- 13) sporządzanie opinii dla organizacji pozarządowych współpracującym z Miastem, które ubiegają się o dofinansowanie realizowanych przedsięwzięć z innych źródeł;
- 14) nagradzanie i wyróżnianie społeczników aktywnie zaangażowanych w sprawy Miasta i jego rozwoju w kategoriach „Lider Społeczny Roku” oraz „Pożytek Roku”, a także nagradzanie wolontariuszy i organizacja Gali Wolontariatu.

§ 7. Corocznie w trybie określonym w ustawie i w ramach ustaleń Programu Rada uchwała roczny program na dany rok budżetowy.

§ 8. Umowy o dotację na realizację zadań ujętych w rocznych programach zawierane będą w trybie jednorocznym albo wieloletnim, na okres nie dłuższy niż okres obowiązywania Programu.

Rozdział 5

Priorytetowe zadania i wysokość środków na ich realizację

§ 9. Priorytetowe zadania publiczne wynikają z art. 4 ustawy i są wskazywane każdorazowo w rocznych programach.

§ 10. Finansowanie zadań publicznych zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym odbywa się w ramach budżetu Miasta, określonego w latach obowiązywania Programu. Planowana wysokość środków budżetowych przeznaczonych na ten cel zostanie określona każdorazowo w rocznym programie i w budżecie Miasta na dany rok budżetowy.

Rozdział 6

Ocena realizacji Programu

§ 11. Oceny realizacji Programu dokonuje się w każdym roku, w trakcie sprawozdawczości z realizacji rocznych programów.

§ 12. 1. Uwagi, wnioski i propozycje dotyczące realizacji Programu mogą być zgłaszane Prezydentowi i wykorzystywane do usprawnienia bieżącej współpracy.

2. Propozycje, o których mowa w ust. 1 przedstawiane są Opolskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego w celu zaopiniowania.

Rozdział 7

Postanowienia końcowe

§ 13. Program obowiązuje w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

§ 14. 1. Program konsultowano z organizacjami pozarządowymi oraz Opolską Radą Działalności Pożytku Publicznego.

(Sposób konsultacji)